

**ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Володимир ШАРАН

22 червня 2021 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Методика викладання зарубіжної літератури у закладах середньої освіти
III ступеня**

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 014 Середня освіта. Мова та література (Польська мова і література)

Освітня програма: Середня освіта (Мова і література (польська, англійська))

Статус дисципліни обов'язкова

Факультет філологічний

Кафедра світової літератури і славістики

Мова навчання українська

Дані про вивчення дисципліни

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни: год / кредити ЄКТС	Кількість годин						Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Самостійна робота		Залік	Екзамен
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття				
Денна	1	1	90/3	42	28	-	14	-	78	-	-	+

Робоча програма складена на основі освітньої програми та навчального плану підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти (90 кредитів ЄКТС)

Розробник:

Іванишин М.В. кандидат філологічних наук, доц.

Погоджено гарантом освітньої програми:

Розлучним І.М. кандидатом філологічних наук, доц.

Схвалено на засіданні кафедри світової літератури та славістики.

Протокол № 5 від 12 травня 2021 р.

Завідувач кафедри проф. Кравченко Л.-Р.С.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради філологічного факультету.

Протокол № 5 від 28 травня 2021 р.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради університету.

Протокол № 6 від 22 червня 2021 р.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основною метою курсу є досягнення студентами-філологами високого рівня професійної підготовки; формування в студентів системи знань, професійних умінь і навичок, необхідних для практичної діяльності в умовах роботи сучасної школі, зокрема в умовах реформи «Нової української школи», пробудження у них прагнення до творчої самостійності вчителя. Метою курсу також є сприяння формуванню у майбутніх учителів-словесників високих громадянських ідеалів, суспільної активності, морального переконання, знання властивостей і перспектив розвитку підростаючого покоління; акцентування на формах і методах роботи в основному із аналізом літературного твору, а також явищами сучасної літератури, відображеної у програмному матеріалі 9 – 11 класів.

Завдання: курс «Методика викладання зарубіжної літератури у закладах середньої освіти III ступеня» формує фахові компетенції учителя зарубіжної літератури щодо розуміння принципів укладання програми шкільного вивчення зарубіжної літератури, форм і методів його засвоєння учнями старших класів. Дисципліна увиразнює базові методичні знання першого (бакалаврського) рівня, акцентує на проблемних питаннях аналізу художнього твору у старших класах, зокрема модерністського та постмодерністського, на розвитку критичного мислення, вимогах до сучасного уроку зарубіжної літератури.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування й вдосконалення у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітніх програм.

Загальні компетентності:

1. Здатність діяти соціально, відповідально і свідомо.
2. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
4. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
5. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
6. Здатність бути критичним і самокритичним.
7. Здатність працювати в команді.

Фахові компетентності

1. Здатність фахово здійснювати педагогічну діяльність у закладах освіти, володіти формами і методами.
2. Володіння контекстуальними та спеціальними знаннями з інших гуманітарних дисциплін, суміжних із філологічними, вміння застосовувати їх у процесі фахової діяльності вчителя-філолога.
3. Здатність до інтерпретування мовно-культурних та літературно-мистецьких явищ, процесів, напрямів, тенденцій, архетипів і стереотипів, закономірностей та специфіки окремих історичних епох, національних культур, мовно-культурних регіонів
4. Уміння використовувати можливості сучасних інформаційних технологій, мережевих програмних систем та інтернет-ресурсів для вирішення теоретичних і практичних завдань у галузі лінгвістики та літературознавства.
5. Здатність здійснювати наукові дослідження, володіти сучасною методологією, принципами та методами наукових досліджень.
6. Здатність використовувати базові знання в процесі планування, організації, моделювання та аналізу педагогічного процесу, володіння індивідуальними і груповими технологіями прийняття рішень в управлінні навчальним закладом, здатність використовувати сучасні технології управління педагогічним колективом.
7. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці.

Програмні результати

1. Володіти базовими знаннями принципів демократії, уміння аналізувати суспільні процеси і впливати на них, розуміти власну роль та роль інших людей у побудові демократичного суспільства.

2. Критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування і розвитку системи загальної середньої освіти в Україні, використовувати в своїй педагогічній діяльності.

3. Налагоджувати співпрацю з різними соціальними інституціями, загальноосвітніми закладами та батьками з метою забезпечення якості освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проектів.

4. Володіти сучасними принципами й методами лінгвістичного та літературознавчого аналізу, систематизації та інтерпретації існуючих джерел дослідження обраної наукової проблеми, уміти виявляти закономірності та зв'язки між ними; здатність проектувати та здійснювати емпіричні й експериментальні дослідження; уміння проявляти творчі та інноваційні здібності під час наукового дослідження.

5. Уміти використовувати комунікативний інструментарій управління у сфері освіти для впровадження змін та інновацій; здатність застосовувати профільні знання в умовах індивідуалізації і диференціації навчання.

6. Уміти фахово застосовувати літературознавчий та мовознавчий понятійно-термінологічний ресурс під час навчання мови і літератури в загальноосвітній школі та інших освітянських установах; фахово володіти класично усталеними у теоретичному континуумі та сучасними методиками навчання польської мови й літератури, української мови й літератури та зарубіжної літератури.

6. Володіти принципами, методологією, методами та провідними сучасними інформаційно-комунікативними технологіями провадження наукових досліджень та навчально-освітнього процесу з урахуванням сучасних освітянсько-дидактичних умов навчання іноземних мов у загальноосвітніх закладах.

7. Використовувати сучасні психолого-педагогічні стратегії та технології в освітньому процесі; уміти проводити спеціальні педагогічні дослідження, проектувати відповідно до обраної технології навчання; уміти використовувати у своїй практичній діяльності ідеї та досвід прогресивних педагогів минулого і сучасності.

8. Володіти знаннями з теорії та практики літературного перекладу, літературної критики та компаративістики; вміння застосовувати їх у власній науково-дослідницькій практиці та освітньо-педагогічній діяльності вчителя-філолога.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна базується на циклі компетенцій першого освітнього ступеня, а саме колі психолого-педагогічних, методико-педагогічних та літературознавчих дисциплін («Історія зарубіжної літератури», «Вступ до літературознавства», «Методика викладання зарубіжної літератури») для здобувачів, котрі вчаться на освітніх програмах, що мають 90 кредитів ЄКТС; у здобувачів, що вчаться на програмі 120 кредитів ЄКТС – на основі базових знань і сформованих умінь опановувати навчальний матеріал, володіти нормами літературної мови, бути обізнаним у дисциплінах світоглядного циклу, володіти цифровими навичками, мати сформовані навички до читання і розуміння художніх текстів.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Отримані знання і набуті вміння сприяють фаховій сформованості в здобувача другого освітнього рівня компетенцій учителя зарубіжної літератури відповідно до сучасних потреб освітнього ринку.

знати: зміст найважливіших наук, які складають методологічну основу методики викладання світової літератури; методи та прийоми викладання світової літератури; зміст

провідної фахової науково-методичної та періодичної літератури; шляхи аналізу художнього твору; специфіку вивчення епічного, ліричного та драматичного твору; програмний матеріал, зміст і рубрики із шкільного курсу «Зарубіжна література» («Світова література»), змістові лінії програми, принципи укладання програми для загальноосвітніх шкіл з українською (польською) мовою навчання, особливості сучасного літературного процесу у шкільному вивченні, літератури для підліткового читання, уміти розрізняти масову (жанрову) літературу і високохудожню.

вміти: а) *загальна компетентність*: підбирати бібліографію до курсу академічного характеру, опиратися на стандарти, користуватися науково-методичною літературою (читати, виділяти головне, конспектувати, втілювати у практичну діяльність); *компетентність, що відповідає предмету*: вміти визначити головні пріоритети стандартів та програм та вимоги до планування курсу, використовувати визначені види планів, враховувати специфіку планування у старших класах; володіти методами та прийомами викладання світової літератури; проводити урок світової літератури у школі відповідно до планів і з урахуванням визначеної специфіки; застосовувати кожний із визначених шляхів аналізу при вивченні художніх творів різних жанрів, складати план-конспект уроку за виучуваною темою, проводити його, робити аналіз, аналізувати, інтерпретувати самостійно прочитаний художній твір; обґрунтовувати власну пропозицію, вести дискусію що до прочитаного твору, виявляти авторську позицію, порівнювати твори, що належать до різних національних культур.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання здійснюється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС.

А (90 – 100) – *(відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)*: отримує здобувач, який виявив глибокі знання навчального матеріалу, повно відтворює програмний матеріал, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; добре орієнтується в теоретико-методологічних засадах розуміння явищ літератури; уміє визначати мету і завдання вивчення національних літератур шкільного курсу; здатний синтезувати знання як методичного, так і літературознавчого характеру, виконав усі види роботи, у тому числі і завдання для самостійної роботи; володіє методами та прийомами викладання світової літератури; у повній мірі знає зміст провідної фахової науково-методичної та періодичної літератури; має стійке уявлення про шляхи аналізу художнього твору; знає програмний матеріал, зміст і рубрики із шкільного курсу «Зарубіжна література» («Світова література»), змістові лінії програми, принципи укладання програми для загальноосвітніх шкіл з українською (польською) мовою навчання, особливості сучасного літературного процесу у шкільному вивченні, літератури для підліткового читання, уміє розрізняти масову (жанрову) літературу і високохудожню.

В (82 – 89) – *(вище середнього рівня з кількома помилками)*: отримує здобувач, який виявив глибокі знання навчального матеріалу, повно відтворює програмний матеріал, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах, проте допускає незначні неточності в їх інтерпретації; добре орієнтується в методологічних підходах до сучасного уроку світової літератури, проте потребує незначної підтримки для впевненості у власній відповіді; уміє визначати мету і завдання вивчення національних літератур шкільного курсу; здатний проаналізувати попередні знання з метою їх використання під час засвоєння нових явищ літератури, як історичних, так і теоретичних; знає програмний матеріал та новітні методики його застосування у старших класах; володіє певними методами та прийомами викладання світової літератури; орієнтується у змісті провідної фахової науково-методичної та періодичної літератури; знає певні шляхи аналізу художнього твору; розуміє специфіку вивчення епічного, ліричного та драматичного твору; програмний матеріал, зміст і рубрики програм для загальноосвітньої школи з українською (польською) мовою викладання «Зарубіжна література» («Світова література»)

С (75 – 81) – *(в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)*: отримує здобувач, який виявив міцні знання навчального матеріалу, відтворює програмний матеріал, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; орієнтується в теоретико-методологічних засадах тлумачення явищ сучасної світової літератури, проте допускає певні (суттєві) неточності; уміє визначати мету і завдання курсу; здатний проаналізувати попередні знання з метою їх використання під час засвоєння сучасної літератури; здатний знайти інформацію, виділяючи при цьому головне і другорядне у ній, однак не розуміє характеру джерела – його академічності/ неакадемічності, якості перекладу тощо; володіє методами аналізу літературних явищ, проте допускає певні (неістотні) неточності під час їх застосування; виконав усі види навчальної роботи. На достатньому рівні виявляє уміння проводити уроки аналізу художнього твору у старших класах. Частково зміст найважливіших наук, які складають методологічну основу методики викладання світової літератури; володіє певними методами та прийомами викладання світової літератури; орієнтується у змісті провідної фахової науково-методичної та періодичної літератури; уміє добирати шляхи аналізу художнього твору; достатньо розуміє специфіку вивчення епічного, ліричного та драматичного твору; програмний матеріал, зміст і рубрики програм для загальноосвітньої школи з українською (польською) мовою викладання «Зарубіжна література» («Світова література»)

Д (67 – 74) – *(непогано, але зі значною кількістю недоліків)*: отримує здобувач, який частково відтворює програмний матеріал, рідко звертається до матеріалів, що містяться в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; не склав планів-конспектів уроків, що ілюструють теми семінарських занять. Частково знає зміст найважливіших наук, які складають методологічну основу методики викладання світової літератури; частково володіє методами та прийомами викладання світової літератури; має уявлення про фахову науково-методичну та періодичну літературу; має часткове уявлення про шляхи аналізу художнього твору; специфіку вивчення епічного, ліричного та драматичного твору; частково ознайомлений з програмним матеріалом, змістом і рубриками програм для загальноосвітньої школи з українською (польською) мовою викладання «Зарубіжна література» («Світова література»)

Е(60 – 66) – *(виконання задовольняє мінімальним критеріям)*: отримує здобувач, який виявив слабкі знання навчального матеріалу, важко відтворює програмний матеріал, зовсім не спирається на матеріали, що містяться в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; слабо орієнтується в питаннях організації та проведенні уроків світової літератури у старших класах. Частково знає зміст найважливіших наук, які складають методологічну основу методики викладання світової літератури; частково володіє методами та прийомами викладання світової літератури; загалом не знає змісту провідної фахової науково-методичної та періодичної літератури; не має стійкого уявлення про шляхи аналізу художнього твору; специфіку вивчення епічного, ліричного та драматичного твору; програмний матеріал, зміст і рубрики програм для загальноосвітньої школи з українською (польською) мовою викладання «Зарубіжна література» («Світова література»)

FX (35 – 59) – *(з можливістю повторного складання)*: виставляється здобувачеві, котрий не освоїв матеріал практичних занять, не брав участі в обговоренні жодних теоретичних питань, однак частково знає зміст програми шкільного курсу та зміст найважливіших наук, які складають методологічну основу методики викладання світової літератури; не володіє методами та прийомами викладання світової літератури; не знає змісту провідної фахової науково-методичної та періодичної літератури; не має стійкого уявлення про шляхи аналізу художнього твору; специфіку вивчення епічного, ліричного та драматичного твору; програмний матеріал, зміст і рубрики програм для загальноосвітньої школи з українською (польською) мовою викладання «Зарубіжна література» («Світова література»)

Б (0 – 34) – виставляється здобувачеві, який не володіє програмним матеріалом, що ускладнює орієнтацію в теоретико-методологічних засадах курсу, проте частково знає зміст і рубрики програм для загальноосвітньої школи з українською (польською) мовою викладання «Зарубіжна література» («Світова література»)

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

- відповіді на практичних заняттях;
- підсумкова контрольна робота;
- самостійна робота;
- екзамен.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Методика вивчення модерністського твору у старших класах. Методика формування читацької компетентності у старших класах

Проблема модернізму у літературознавстві. Психолого-педагогічні аспекти проблеми. Методичні аспекти проблеми. Формування читацької компетентності учнів аналізувати модерністський твір. .

Філософські та літературознавчі аспекти проблеми формування інтерпретаційної компетентності старшокласників. Психолого-педагогічні основи. Проблема формування інтерпретаційної компетентності старшокласників у методиці викладання літератури. Стан проблеми формування інтерпретаційної компетентності старшокласників у сучасній шкільній практиці викладання зарубіжної літератури. Формування інтерпретаційної компетенції на різних етапах вивчення художнього твору.

Тема 2. Методика застосування комплексного аналізу художнього твору у старших класах

Вікові особливості художнього сприймання. Комплексний підхід до аналізу художнього твору. Методичні аспекти організації цілісного сприймання художніх творів зарубіжної літератури старшокласниками (особливості текстуального, оглядового та ознайомлювального аналізу художніх творів у старших класах. Комплексне використання різних типів аналізу художніх творів у процесі вивчення зарубіжної літератури в старших класах (послідовне, паралельне та паралельно-послідовне використання типів аналізу в старших класах).

Тема 3. Методика застосування структурно-стильового аналізу художнього тексту в старших класах загальноосвітньої школи

Концептуальні засади структурно-стильового аналізу художнього тексту в літературознавстві. Психолого-педагогічні основи використання структурно-стильового аналізу в старших класах загальноосвітньої школи. Проблема структурно-стильового аналізу художнього тексту в методиці викладання зарубіжної літератури. Методичні аспекти системи застосування структурно-стильового аналізу у старшій школі.

Тема 4. Проблема інтегрованого вивчення драматичних творів у старших класах

Літературознавчі основи вивчення драматичних творів зарубіжної літератури у взаємозв'язках з українською на уроках у 8-11 класах. Психолого-педагогічні передумови вивчення драматичних творів зарубіжної літератури у взаємозв'язках з українською. Проблема вивчення драматургії зарубіжної літератури у взаємозв'язках з українською в методиці викладання літератури і шкільній практиці. Методичні аспекти системи застосування інтегрованого вивчення драматичного твору у старшій школі.

Тема 5. Методика застосування філософських джерел під час вивчення зарубіжної літератури у старших класах

Вивчення проблеми взаємозв'язку художньої літератури і філософії у літературознавстві. Психолого-педагогічні передумови застосування філософських джерел у процесі вивчення зарубіжної літератури. Проблема застосування філософських джерел у методичній науці. Стан питання в сучасній шкільній практиці. Методика вивчення впливу філософської думки на хід розвитку літературного процесу. Методи та прийоми дослідження впливу філософських джерел на творчість письменника та зміст і форму художніх творів. Специфіка аналізу філософської проблематики художніх творів.

Тема 6. Методика вивчення постмодерного твору у старшій школі Явище постмодернізму у літературознавчій оцінці. Огляд творів постмодернізму у навчальних програмах із зарубіжної літератури. Літературознавчі підходи до тлумачення постмодерних творів. Поетикальні особливості постмодерних творів. Огляд творів постмодернізму у шкільній програмі. Проблема масової та елітарної літератури та шляхи розуміння цих понять старшокласниками. Методичні концепти засвоєння старшокласниками творів постмодернізму. Труднощі при інтерпретації таких творів.

Тема 7. Розвиток критичного мислення на уроках зарубіжної літератури у старших класах

Активне навчання і розвиток критичного мислення на уроках літератури. Методика постановки питань. Критичний підхід до вибору джерел інформації. Розуміння і конструювання аргументованих висловлювань. Методика ведення дискусій та дебатів. Оцінювання у системі розвитку критичного мислення школярів. Практичне застосування дискусій та дебатів при вивченні зарубіжної літератури у старших класах.

Тема 8. Світова література у контексті «Нової української школи»

Компетентнісний підхід до вивчення предмета. Роль зарубіжної літератури у формування ключових компетентностей. Предметні компетентності курсу «Зарубіжна література». Принципи укладання програми, чинної із 1 вересня 2018 року, змістові лінії літературного компонента Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти. Зміст програми, її рубрики, основні компоненти навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Тема 9. Реалізація компаративної та культурологічної змістової лінії на уроках зарубіжної літератури в старших класах

Поняття змістових ліній програми «Зарубіжна література». Культурологічна лінія як чинник сприяння усвідомленню художньої літератури як важливого складника мистецтва; ознайомленню учнів із фундаментальними цінностями світової художньої культури; розкриттю особливостей творів, літературних явищ і фактів у широкому культурному контексті; висвітленню зв'язків літератури з філософією, міфологією, фольклором, звичаями, віруваннями, культурними традиціями різних народів і національностей; розширенню ерудиції учнів, вихованню їхньої загальної культури, поваги до національних і світових традицій, толерантного ставлення до представників різних культур, віросповідань, рас і національностей.

Компаративна лінія як формант забезпечення порівняння літературних творів, явищ і фактів, що належать до різних літератур; установлення зв'язків між українською та зарубіжними літературами (генетичних, контактних, типологічних та ін.); розгляд традиційних тем, сюжетів, мотивів, образів у різних літературах; зіставлення оригіналів та україномовних перекладів літературних творів. Вивчення явищ зарубіжної літератури на компаративній основі. Компаративний аналіз літературного твору. Елементи компаративістики як компонент реалізації шкільного вивчення зарубіжної літератури. Проблеми реалізації культурологічної змістової лінії. Міжмистецькі та міжпредметні зв'язки при вивченні явищ літератури у старших класах.

Тема 10. Аксиологічний (емоційно-ціннісний) потенціал змістового матеріалу зарубіжної літератури в старших класах

Емоційно-ціннісна лінія програми зарубіжної літератури як формант розкриття гуманістичного потенціалу та естетичної цінності творів художньої літератури. Спрямованість емоційно-ціннісної лінії на формування духовно-емоційного світу учнів, їхніх етичних позицій, світоглядних уявлень і переконань. Ціннісний компонент програми «Зарубіжна література» (10-11 класи): усвідомлення духовних цінностей, утілених у творах літератури й мистецтва, розуміння філософсько-етичних проблем, порушених у творах; формування в учнів значення прочитаних творів для світового культурного поступу в цілому і розвитку українського культурного середовища зокрема; формування в учнів умінь давати оцінку героям, використовуючи навички критичного мислення. Сприймання й розуміння учнями естетики образного слова; висловлення суджень щодо художньої цінності прочитаних творів, образів ліричних героїв.

Тема 11. Принцип концентричності та алюзивності програми світової літератури

Утілення принципів концентричності та алюзивності при вивченні творів зарубіжної літератури у школі. Формування в учнів уявлень про літературний процес як систему взаємовпливів, види і форми інтертекстуальності, алюзію як вияв текстів попередніх епох. Діалогічний характер літератури та культури. Формування в учня-читача розуміння тяглості культури, зв'язку з попередніми поколіннями через текст. Поняття алюзії як здатності викликати асоціативні відчуття попередньо створених контекстів. Принципи укладання програми вивчення навчального матеріалу за лінійним, концентричним, спіральним, комбінованим принципами. Концентричний принцип як повторюваність навчального матеріалу в ускладненому вигляді на наступному рівні навчання. Базування концентричності на герменевтичному принципі розширення горизонту розуміння. Звертання до тих самих явищ літератури з урахуванням психологічних особливостей учнів у різних класах.

Тема 12. Сучасний світовий літературний процес у шкільній програмі зарубіжної літератури

Сучасний світовий літературний процес: жанрово-стильові, культурні та проблемно-тематичні особливості. Знакові твори, імена, літературні премії. Огляд і знайомство із змістовим наповненням програми та представленими у ній постатями сучасних письменників у спеціальному розділі «Сучасна література в юнацькому читанні», у якому представлені твори різних жанрів, популярні в різних країнах і пов'язані з проблемами сучасної молоді і котрі відображають тенденції розвитку сучасного літературного процесу й культури загалом. Розуміння мети сучасної літератури як підготовки учнів до входження в сучасний світ. Формування на основі художніх творів здатностей інтегруватися в соціокультурне середовище, знаходити спільну мову з однолітками різних країн і народів. Національне та загальнолюдське значення програмних творів; критична оцінка творів масової літератури.

Тема 13. Література для підліткового читання у шкільній програмі

Поняття «дитяча література», «література для дітей», «література для підліткового читання. Малгожата-Кароліна Пекарська — «Клас пані Чайки»; Барбара Космовська — «Буба», «Буба: мертвий сезон»; Роальд Даль — «Чарлі і шоколадна фабрика». Особливості жанру фентезі. Зацікавлення підлітків творами жанровою літературою екзистенційного характеру: про багатозначність сутності людини, сенс її буття та призначення («Алхімік» Пауло Коельо, «Світ Софії») та ін.

Тема 14. Уроки літератури та інтермедіальний дискурс

Універсальність законів мови мистецтва. Аристотель, Гердер, І. Франко про порівняльне вивчення літератури з іншими видами мистецтва. Синтез візуальної форми і вербального тексту. Типи і форми інтермедіальних зв'язків літератури і музики. Викладання зарубіжної літератури з урахуванням інтермедіальності, поняття «інтермедіальності» як життя літературного твору у різних видах мистецтва. Екфразис, відеопоезія, екранізація літератури, співвідношенню синтезу

та диференціації мистецтв. Аудіовізуальні інструменти проведення уроку зарубіжної літератури. Екранізації програмних творів: порівняння з текстами.

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

- Специфіка вивчення модерністського твору у старших класах;
- Формування читацької інтерпретації у старших школярів
- Комплексний аналіз літературного твору, структурно-стильовий аналіз художнього твору як методична проблема;
- Застосування філософських джерел при вивченні художнього твору;
- Сучасний світовий літературний процес у шкільній програмі зарубіжної літератури;
- Світова література у контексті «Нової української школи».
- Реалізація компаративної та культурологічної змістової лінії на уроках зарубіжної літератури в старших класах

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота студента з дисципліни містить: опрацювання теоретичного матеріалу; виконання завдань згідно з переліком компетенцій, що формуються у межах кожної теми навчальної програми; підготовку до самостійної роботи, підготовку до підсумкової контрольної роботи. Зміст самостійної роботи також становить складання планів-конспектів уроків, відповідно до тем практичних занять, та виконання практичних завдань.

- Ознайомтеся із чинними програмами «Зарубіжна література» (режим доступу <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>), законспектуйте рубрики «Зміст навчального матеріалу» та «Державні вимоги до рівня підготовки учнів», що стосуються вивчення модерністського твору.

- Вивчіть напам'ять 1-2 поезії Р.М. Рільке та / або Гійома Аполлінера, Т.С. Еліота, Ф. Гарсія Лорки та складіть письмово план-конспект фрагменту уроку з його вивчення на етапі аналізу.

- Законспектуйте із літературознавчих словників та енциклопедій поняття «модернізм», «авангардизм» (футуризм, кубізм, дадаїзм, експресіонізм, сюрреалізм), «масова» та «елітарна» література.

- Освоїти (за матеріалами лекцій та словників) поняття «читач», «інтерпретація», «інтерпретаційна компетентність» контекстуальна або інтертекстуальна (міжтекстуальна) інтерпретація, «реінтерпретація».

- Проглянути і законспектувати одну із лекцій циклу А. Баумейстра «Як читати філософські тексти» і придумати алгоритм для читання старшокласникам філософського джерела до текстів літератури екзистенціалізму: <https://www.youtube.com/watch?v=W-p9YsEuR3c>

- Підібрати філософські джерела до програмних творів 10 - 11 класу.
- Скласти план-конспект уроку із застосуванням культурологічного аналізу.
- Розробити конспект уроку із розвитку критичного мислення засобами шкільного програмного матеріалу для старших класів.

- Розробити систему запитань для анкетування, спрямованого на вивчення читацьких інтересів школярів. Обґрунтуйте свій вибір.

- Самостійно виявити ціннісний компонент до програмних творів 10-11 класів

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Засвоєння студентами теоретичного матеріалу з дисципліни перевіряється шляхом усного опитування, доповідей та співдоповідей на практичних заняттях. Фахова готовність та професійна сформованість учителя зарубіжної літератури перевіряється роботою здобувача на практичних заняттях, завданнями для самостійної роботи

практичного характеру та підсумкової контрольної роботи.

Розподіл 100 балів між видами робіт:

Поточна успішність (S пот)			
Сума балів, набраних на практичних заняттях	Підсумкова контрольна робота	Самостійна робота студента	Екзамен
40	20	40	100
Коефіцієнт погодження		0,6	0,4

Підсумковий бал формується із відповідей на практичних заняттях: усні відповіді (15 балів = 3 × 5 балів) та виконання методичного завдання тем практичних заняттях у формі двох поширених конспектів для програми із «Світової літератури. 10-11 клас» для «Нової української школи» із реалізацією усіх загальних та предметних компетентностей та змістових ліній (25 балів). Конспект має бути самостійно розроблений здобувачем на основі нормативних документів (освітньої програми для загальної середньої школи III ступеня, чинної з 1 вересня 2018 року), підручників, фахових видань та усіх вимог і задач до сучасного уроку.

Підсумкова контрольна робота (20 балів) складається із розгорнутих відповідей на теоретичні питання до курсу (2 питання по 10 балів).

Самостійна робота студента оцінюється 40 балами за 10 завдань, по 4 бали за кожне: 4 бали – завдання виконане повною мірою, є самостійним і творчим, 3 – завдання виконане повною мірою, є самостійним, проте не конструктивним і творчим, 2 – завдання виконане частково, є самостійним, проте не конструктивним і творчим, 1 – завдання виконане частково, є не зовсім самостійним, не конструктивним та творчим; 0 – завдання не виконане / не самостійне.

Сума оцінок, отриманих студентом за різні види виконаної навчальної роботи, становить підсумкову семестрову оцінку, котра виставляється за результатами поточного контролю та підсумкового контрольного заходу. Сумарна кількість балів з дисципліни визначається за формулою

Екзамен за талоном № 2 і перед комісією проводиться у письмовій формі з оцінюванням за стобальною шкалою.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Мультимедійний проектор, екран, ноутбук, інструменти платформи Zoom для дистанційного навчання

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Рекомендована література

а) основна

1. Ісаєва О. О. Теорія і технологія розвитку читацької діяльності старшокласників у процесі вивчення зарубіжної літератури: Монографія. – К., 2003. – 380 с.
2. Штейнбук Ф. Методика викладання зарубіжної літератури. – К.: Кондор. – 2007. – 316 с.
3. Ковбасенко Ю.І. Викладання зарубіжної літератури в умовах профільного навчання // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2003. – №3. – С.23

4. Куцевол О. Методика викладання української літератури (креативно-інноваційна стратегія) : Навчальний посібник. – К.: Освіта України, 2009. – 464 с.
5. Мацевко-Бекерська Л. Методика світової літератури: навчально-методичний посібник / Лідія Мацевко-Бекерська. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 320 с.
6. Мірошніченко Л. Методика викладання світової літератури у вищих навчальних закладах. – К.: Вища школа. – 2007. – 415с.
7. Наукові основи методики літератури. Навчально-методичний посібник / За ред. Н.Й. Волошиної. – К.: Ленвіт, – 2002. – 344 с.8
8. Ніколенко О.М., Куцевол О.М. Сучасний урок зарубіжної літератури: Посібник для вчителя – К.: Академія, 2003. – 288 с.
9. Освітні технології: Навчально-методичний посібник / О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За заг.ред. О.М.Пехоти. – К.: А.С.К., 2002. – 255 с.
- 10.Ситченко А.Л. Навчально-технологічна концепція літературного аналізу: Монографія. – К.: Ленвіт, 2004. – 304 с.

Допоміжна

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
2. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури: Підручник / За наук. Ред. О. Галича. – К.: Либідь, 2001. – 488 с.
3. Головченко Н. Структурно-стильовий аналіз художнього тексту в старших класах загальноосвітньої школи: Дис. на здобут.....канд. пед. наук. 13.00.02 – теорія і методика навчання (зарубіжна література). – Київ, 2009.
4. Гордієнко О. Методика вивчення драматичних творів зарубіжної літератури у взаємозв'язках з українською на уроках у 8 – 11 класах. .): Дис. на здобут.....канд. пед. наук. 13.00.02 – теорія і методика навчання (зарубіжна література). – Київ, 2006.
5. Градовський А.В. Компаративний аналіз у системі шкільного курсу літератури: методологія та методика. – Чркаси: Брама, вид. Вовчок О.Ю., 2003. – 29 с.
6. Ісаєва О. О. Організація та розвиток читацької діяльності школярів при вивченні зарубіжної літератури: Посібник для вчителя. – К.: Ленвіт, 2000. –184 с.
7. Каніблоцька О. Комплексний підхід до аналізу художніх творів у процесі вивчення зарубіжної літератури в старшій школі Дис. на здобут.....канд. пед. наук. 13.00.02 – теорія і методика навчання (зарубіжна література). – Київ, 2008.
8. Клименко Ж.В. Теорія і технологія вивчення перекладних художніх творів у старших класах загальноосвітньої школи: Монографія. – К., 2006. – 340 с.
9. Нагорна А. Методика застосування філософських джерел у процесі вивчення зарубіжної літератури (9 – 11 кл.): Дис. на здобут.....канд. пед. наук. 13.00.02 – теорія і методика навчання (зарубіжна література). – Київ, 2007.
10. Ратушняк О. Формування інтерпретаційної компетентності старшокласників у процесі вивчення зарубіжної літератури: Дис. на здобут.....канд. пед. наук. 13.00.02 – теорія і методика навчання (зарубіжна література). – Київ, 2009.

Періодичні видання

Всесвітня література в середніх навчальних закладах України
Зарубіжна література в середніх навчальних закладах України

Інтернет-ресурси

<https://www.xn--1000-83dma3a1c7b6a8s.xn--j1amh/>